

DIRECTOR:
Dr. ALEXANDRU RUSU

REDACTIA ȘI ADMINISTRAȚIA
BLAJ — JUD. TARNAVA MICĂ:

INSERATE:
Un șir garmond: 6 Lei. La
publicării repetate după
:: :: Invoială :: ::

REDACTOR:
Dr. AUGUSTIN POPA

ABONAMENTUL
Pe un an . . . 200 Lei
Pe 6 luni . . . 100 Lei
Pentru străinătate 400 Lei

Unirea

Foaie bisericească-politică — Apare în fiecare Sâmbătă

Voinicii României

O sută douăzeci de steaguri tricolore s'au plecat, Dumineca trecută, în fața pietrii istorice de pe „Câmpul Libertății“, când cele dintâi cete de „voinici“ ai țării au făcut legământ jurat, că se vor strădui să fie vrednici fii ai neamului românesc. Desfășurat sub ocrotirea marilor umbre din 48 și încadrat în manifestațiuni de mare sărbătoare, evenimentul este sortit să câștige importanță istorică.

Hărțuiți de necazurile zilei, ne gândim prea puțin la viitor. Impărțind și risipind, cu ceartă și ură, bunurile acestei țări minunate, uităm prea ușor, că ochi de pradă ne pândesc la toate hotarele și că, pe deasupra, dintele păcatului, mai primejdios decât vremea, roade într'una însăș puterea noastră de viață.

O singură nădejde în fața primejdiilor: vrednicia noastră; o singură cale a biruinței: sănătatea noastră trupească și sufletească; un singur mijloc al însănoșirii: creșterea creștinească și românească a tinerimii. Nu-i taină pentru nimeni indolența criminală cu care am trecut până acum peste această problemă. Școala satelor, în definitiv, este într'un hal de plâns. Mai rău decât asta: tineretul ieșit din școală este lăsat cu totul în voia sorții, să-și desăvârșească formarea sufletească în șezători și maimușărind, fără înțelegere, lustruiala păcatului din orașe.

Jurământul celor 120 cete de voinici dela Blaj este un protest și un început de îndreptare. În fiecare sat ele vreau să fie echipe de sănătate sufletească și trupească. Captând clocotul de generoasă însufleșire a tineretii, îndrumătorii lor se vor sili „să verse în ei toată conștiința moșilor și strămoșilor noștri“, să sâdească în ei „omenia, dreptatea, ciestea“ din părinți rămase, să-i înflăcăreze în dragostea de neam și spiritul de jertfă conștientă, să-i deprindă cu rânduiala legii și a disciplinei, să-i învețe respectul legilor și autorității, să-i facă plugari mândri și demni, iubitori de portul și datinele străbune. Câte nu se pot face în cele Dumineci și sărbători, în serile de iarnă și la praznice naționale, pe toate căile de luminare a minții și deprinderi ale trupului, pe cari alte neamuri, între cari bunădoară vecinii noștri de peste Tisa, își pregătesc generația de mâine a țării.

Așa înțelegem noi rostul și menirea organizațiilor de voinici. Așa reiese el limpede din textul jurământului, ea și din vorbirile cari s'au rostit. „Organizația de voinici“ vrea să fie o mare operă națională, independentă de fluctuațiile politice, o înfăptuire trainică de reală „culturalizare“ a satelor. De aceea salutăm cu multă bucurie acest început, și nu înțelegem nedumeririle unor organe de presă cari, judecând după trecut, nu vreau să creadă că un guvern poate face operă constructivă românească și nu de partid.

Dacă avem totuși și noi o îngrijorare, este aceea, ca nu cumva acest gând salutar să moară fără să rodească. Inceputul e frumos, dar trebuie o muncă uriașă, sistematică, tenace, pentru desăvârșirea lui.

Să sperăm că nu va lipsi!

O vorbă răspicată

În chestiunea importantă a conservării neamului nostru prin biserică
de UN PROFESOR

Nu odată auzim ori citim cuvântul ortodoxiei noastre militante, că neamul românesc și-ar datora întreaga ființă acestei ortodoxii, care a veghiat la leagănul său, care singură l-a îndrumat în cursul dezvoltării sale prin veacuri, și căreia îi revine, deci, dreptul exclusiv de a-l povățui și de aici înainte.

În numele acestei ipoteze, prezintă drept adevăr istoric ce nici n'ar putea fi adus în discuție, se formulează apoi pretențiile cele mai exagerate, solicitându-se, în adevăr „cu vreme și fără de vreme“, sprijinul efectiv al puterii de stat, afirmând că acesta ar trebui să se simtă deadreptul măgulit că poate contribui, pe toate căile ce i-se arată, la consolidarea ortodoxiei dominante, care i-a dat ființă, și îl susține. În loc de orice altă dovadă, ajunge, credem, să ilustrăm această afirmație cu pretenția recentă, și mai mult decât îndrăznească, a ortodoxiei noastre de a cere o nouă episcopie pentru părțile maramureșene, unde — cum atât de nimerit s'a accentuat într'un număr trecut al „Unirii“ — doar morții dacă pot să o ceară.

Cetitorii acestui organ și toți oamenii obiectivi și de bună credință cunosc adevărul în această chestiune. Dar fiindcă — dupăcum reiese din repetarea continuă a tezei contrare — sunt încă foarte mulți, cari nu pot, ori nu vreau s'o priceapă, socotim a nu face lucru de prisos, dacă vom cerca să reînviem aici câteva momente referitoare.

Este absolut incontestabil, că religia, oricare ar fi ea, nu poate să nu aibă o înfrinșă covârșitoare asupra populației, sau neamului, al cărui suflet este chemată să-l îndrume. Istoria Evreilor, a Turcilor și toate celelalte sunt în punctul acesta dovezi hotărâtoare. Și dacă neamul românesc a stat, de pe timpul lui M. Cerulariu (veacul XI), veacuri întregi sub influența creștinismului răsăritean, desbinat de biserică Romei latine, e lămurit pentru oricine, că această biserică a Bizanțului și-a imprimat — și era imposibil să nu imprime — pecetea sa asupra neamului nostru. Alături de acest fapt, se ridică însă a doua chestiune, și aceasta e care ne interesează aici, dacă anume această religie — adoptată, mai mult fără voie pe urma aceluia „fatal destin“ al istoriei —, a servit, ori nu, interesele neamului nostru, în măsura în care ele ar fi fost servite din partea bisericii apusene a Romei papale, de care acest neam e legat nu numai prin legătura încreștinării sale primite de acolo ci și prin legătura mult mai trainică, și care nu poate fi renegată, a originii noastre latine.

Privită din acest punct de vedere, istoria neamului nostru grăiește cât se poate mai

răspicat pentru toți cari vreau s'o priceapă. „Fatalul destin“, care ne-ă așezat aici la gurile Dunării, în cercul de influență al împărăției Bizanțului, continuată bisericește (după căderea Constantinopolului) prin „împărăția“ patriarhiei de acolo, a imprimat cu încetul și asupra neamului nostru pecetea inertiei și tembelismului oriental, cari l-au făcut ca veacuri întregi să stea sub apăsarea nemiloasă a Fanarului corupt și exploatazor, ce n'avea nici un interes să trezească în sufletul lui scântea conștiinței de sine, care luminându-i întreagă ființa să-i deschidă, cu un ceas mai curând, cărarea adevăratei sale vieți. Condamnat, pe urma acestor legături, unei robii seculare, care a introdus în biserică o limbă străină, neamul nostru a ajuns pela sfârșitul veacului XVII într'o stare, care pe dreptul poate fi socotită drept o adevărată agonie.

Fanariotismul grecizant din principate, calvinismul maghiarizator din Ardeal și influența sârbizantă a ortodoxiei din Banat, sunt fapte și rezultate, cari pot fi tâlcuite în multe și feliurite chipuri, dar cari nu vor putea face niciodată dovada, că neamul nostru s'ar fi păstrat, în mijlocul atâtor vicisitudini, prin puterea de viață a bisericii ortodoxe. Patriarhii din Țarigrad și din restul Orientului, cași episcopii și călugării străini fără număr, pe cari au înțeles să-i arunce asupra pământului românesc, deschis jafului nemiluit al tuturor, n'au adus neamului nostru nici cultură, nici știință a celor sfinte, nici moravuri mai bune, și mai des — ceeace ne interesează aici mai deadreptul — n'au adus, fiindcă n'aveau de unde, nici nu dram de simțire românească și de conștiință națională.

Cunoaștem istoria țării și nu vom uita niciodată ce datorește neamul nostru unor voievozi ca Mircea și Ștefan cel mare, ori lui Mihaiu Viteazul și alții, dar puterea lor de acțiune și rezultatele ce-au obținut sunt a se ascrie vitalității neamului care i-a dat, și nici decât calității lor de fii ai bisericii ortodoxe. Știm și aceea, că în mijlocul atâtor stârpituri cari au condus biserică românească au fost și personalități însemnate ca Melchisedec, Antim Ivireanul și alții, cărora li-se cuvine cu adevărat respectul tuturor, dar binele ce ne-a venit prin aceștia a îmbogățit patrimoniul neamului nu pentru că au fost, ci cu toa te că au fost ortodocși, și este a se atribui aceleiaș puteri de viață, acelor „șapte vieți“ ale Românului, cari ne-au păstrat neamul chiar și în mijlocul celor mai grele primejdii.

Cu totul de altă natură este aportul ce s'a adus conștiinței românești, încă în viață, prin unirea dela începutul veacului XVIII a româ-

nismului din Ardeal cu biserica Romei. Porțile deschise prin această unire către civilizația apuseană, și mai ales contactul intim și nemijlocit pe cari biserica noastră română unită a ajuns să-l aibă cu Roma, leagănul originii noastre, și ca neam și ca lege, au provocat în sânul acestui neam o trezire la viață din letargia atât de învecinată cu moartea și a dus la aceea revoluție a conștiinței naționale, care a ridicat atât de sus gloria Blajului nostru. Adevărul acesta nu poate fi întunecat. Și dacă nici constatările nepreocupate ale unor bărbați de știință ca Xenopol, Iorga, Sextil Pușcariu, Obedenaru, Densușianu, și alții n'au reușit să-i facă pe toți să-l admită, înseamnă numai, că patima — adusă până în zilele noastre din afurisita moștenire fanariotă — tot mai are puterea să întunece judecata limpede a minții. Imprejurarea aceasta nu poate să schimbe însă adevărul istoric și nu poate — mai ales — justifica anume veleități lipsite de orice temei.

Că ce soartă ar fi avut neamul nostru, în cazul că împrejurările nu le-ar fi despărțit de cercul de influență al Apusului și în special acela al Romei papale, ar fi foarte greu să se arate în amănunte, dar este absolut sigur — și aici iarăși nu grăim dela noi —, că am fi mult mai înaintați în toate privințele.

Să ni-se permită deci, ca în temeiul acestora să respingem cu toată tăria pretențiile absurde ale celorce cred, că ura și dușmănia neîmpăcată împotriva bisericii noastre este un titlu suficient, pentru a susține, fără pic de rușine, că neamul nostru românesc a trăit și s'a dezvoltat prin ortodoxie, și că numai ortodoxia poate să-i asigure și prosperarea din viitor.

Cum se vede din cele de mai sus, lucrurile stau puțin altfel și ne place să credem că nu mai e departe timpul, când nime nu va mai avea îndrăzneala să falsifice acest adevăr.

Din Mesajul regelui Italiei. În Mesajul de deschidere a noului parlament italian, Regele Victor Emanuel s'a ocupat, în chip firesc, și de aranjamentul dela 11 Februarie dintre Italia și Vatican, spunând în această chestiune următoarele:

„Al doilea eveniment,* care a atins în chip deosebit sufletul poporului italian, este *impăcarea cu Sf. Scaun*, care, rezolvând și eliminând, după șasăzeci ani, chestiunea romană, a sanăt toate nedumeririle de conștiință și a realizat definitiv unitatea patriei, nu numai în ce privește teritoriul, ci și în ce privește sufletele. Sânt adânc convins, că Dvoastră, dlor senatori și dlor deputați ați sesizat cu siguranță importanța istorică excepțională a acestei împăcări... Concordatul încheiat cu Sf. Scaun reclamă o serie de legiuiri, cari Vi-se vor prezenta din partea guvernului, și anume: întâiu legea despre înzestrarea legăturii bisericești a căsătoriei cu toate drepturile civile; în locul al doilea legea despre administrarea averilor bisericești; și în locul al treilea legea despre liberul exercițiu al religiei între hotarele țării“.

Noul parlament italian s'a deschis Sâmbăta trecută la 20 Aprilie c. și se dă ca absolut sigur, că între primele legi ce se vor vota după constituirea lui, va fi ratificarea acordului cu Vaticanul și votarea legilor cerute de concordatul ce s'a încheiat. După acestea se vor aplica apoi pe documentul împăcării și semnăturile Papei și Regelui, prin ce se va sigila definitiv acest mare și istoric eveniment.

Din Mexico

Un crâmpieiu din viața martirilor de astăzi*)

Trăim între sfinți. În amfiteatrul modern al păgânismului, călăii catolicilor au nevoie de mult sânge. Din ură față de Hristos au ajuns și ei să restignească, cum au făcut Evreii înainte cu 2000 ani.

...E Vinerea mare, jubileul crucii de pe Gol-

*) La locul întâiu, Mesajul amintește rezultatul alegerilor parlamentare, cari au dat o majoritate absolut covârșitoare guvernului fascist. N. R.

*) Păr. *Patriciu Bârlea* din Călinești (Maramureș) ne trimite aceste șire — traduse după o revistă contemporană —, care ilustrează în chipul cel mai fidel suferințele de mucenic ale atâtorz dintre credincioșii eroi ai nefericitei republici mexicane. Le dăm ca un document al vremii, care e bine să fie cunoscut în cercurile cele mai largi. N. R.

gota. În amfiteatrul modern al lumii s'a ridicat o cruce... Este anul 1927, Vinerea Mare și amiază și-l restignesc pe eroul însuflețit a lui Hristos, pe tânărul *Manuil Bonilla*... De la ore e spânzurat pe cruce, suferind agonia prămei Vineri. Sosește și momentul serbătoresc când Hristos a murit pe Golgota... Manuil Bonilla rostește atunci pentru ultima oară cu glas tunător: „Viva Cristo Rey!“ — Trăiască Regele Hristos... Și plecându-și capul, își dă sufletul...

Martirii nu din întâmplare devin eroi. Manuil Bonilla de bună voie și-a sigilat cu sânge credința. Era președintele „Asociației tinerilor catolici din Mexico“. Memoriile sale despre ultimele zile ale vieții lui eroice, au rămas în scris și ni-l prezintă drept un adevărat sfânt lată cum scrie:

„15 Martie 1927. Doamne, Tu știi că pentru tine mă lupt, pentru tine sufer. Pentru Tine-mă jertfesc viața, sângele... Preacurată Fecioară Marie, spune Fiului Tău, că viața-mi pentru El se stinge...“

Bonilla a trebuit să guste și paharul din Getsimani. „O Doamne, scrie, simt că slăbesc... Ași dori să dispar din lumea aceasta plină de necazuri... Sânt din carne și sânge. Doamne dă-mi grație, tărie sufletească.“

„Dacă Crucea e scumpă înaintea Ta, carapasă și umerii mei, o primesc. Dar de un tu mă rog, dă-mi har, mult har ca să pot face tot fapte supranaturale. Sânt în mâinile Tale...“

În 15 Aprilie călăii lui Calles îl întemnițează. Despre evenimentele chiar înainte de restignire, scrie fratelui său: „Azi e Vinerea mare. Zua tristelor amintiri. Azi m'au denunțat și știu că voi fi ucis. Roagă-te pentru mine...“

Apoi scrie mamei Sale: „Iubită mamă. Îți trimit un ultim adio. Așa vrea Dumnezeu. Știu că am să sufer mai multe. Mă doare inima, gândul dându-mă că'n viața aceasta nu ne mai întâlnim; însă mor liniștit. Domnul îmi dă tărie... Acolo sus ne vom întâlni oarecând, ea apoi să nu ne mai despărțim niciodată. Iubitor fiu: Manuil“

Ceilorlăși frați le scrie: „Rămas bucur pentru totdeauna. Domnul îmi cere viața, sânge“

Foia „Unirii“

Despre o carte

MARTINUS JUGIE: *Theologia dogmatica christianorum orientaliū. Tomus I. Theologiae dogmaticae Graeco-Russorum origo, historia, fontes. Parisiis, 1926.*

De Dr. Felician Bran

II. Articol final

După introducerea mai depărtată pe care am schițat-o în numărul trecut, autorul se ocupă în tratatul I al prolegomenelor la teologia dogmatică de *originea teologiei grecorusești sau despre schisma bizantină* (pag. 47—391) în 4 capete, 1) despre prepararea sau cauzele îndepărtate ale schismei bizantine, despre începutul ei sub Mihail Cerulariu și despre cauzele schismei bizantine după spusese istoricilor și teologilor bisericii grecorusești, pertractând temeinic toate punctele diferențiale, criminațiunile Grecilor și răspunzând la ele.

În tratatul al II-lea (pag. 392—640) autorul ne dă o scurtă istorie a teologiei grecorusești dela Mihail Cerulariu până în zilele noastre, arătând că teologia bizantină e mai mult pozitivă decât speculativă, și de cele mai multeori polemică, națională, sau

1) Cf. și Vasile Suciu, *Teologia dogmatică fundamentală*, vol. I. Blaj, 1907, pag. 3, nota 1.

gentică, *intrucât* materia și-o scoate — așa cum o scoate, v. pag. 399 — exclusiv din izvoare grecești; că este expusă influenței politice și lipsită de o sinteză coerentă. După acestea ni-se vorbește despre izvoarele teologiei bizantine, despre controverse, scriitori, oratori, polemici, teologi irenici și aschetici, poligrafii; despre istoria însăși a teologiei bizantine (adaogând și note despre teologii greci uniți, pag. 531—532); apoi despre teologia rusească, unde (în adnotațiunea a 3-a a art. III. din capul III. pag. 638—640) scrie și *despre teologia gr. ortodoxă a Românilor*.

Aici însă, în lipsa informațiilor suficiente și exacte, autorul comite unele greșeli și omite lucruri cari trebuiau amintite. Ne permitem deci a-l corecta și a întregi cele omise. Abstracție făcând dela afirmațiunea că Români „*ius canonicum* et historiam ecclesiasticam prae dogmatica colunt“ — căci la dreptul vorbind, abia avem, în afară de unele încercări și traduceri slabe, cari nu corespond nevoilor noastre, vre-un op canonic de valoare²⁾ — observăm următoarele:

2) Nu putem fi deci de părerea dlui Mariu *Theodorian* (*Dreptul canonic oriental*, vol. I. București, 1905, pag. XV), că s'a muncit la Români destul în această direcție. Din contră, și azi putem zice cu Alex. Grama (*Instituțiunile calvinești în biserica românească din Ardeal, fazele lor în trecut și valoarea în prezent. Studiu istorico-canonic*. Blaj, 1895., pag. 6. în metoda ce trebuie folosită în lucrările canonice-iuridice), că „mai întâiu se

La pag. 638²⁰, că: *Pidalion-ul* întocmit de călugării Agapiu și Nicodem, nu Neofitr Scriban l-a tradus în limba română, ci mitropolitul Veniamin Costachi și încă după edițiunea a doua tipărită în Atena la anul 1844, care edițiunea a fost corectată de Constantin

poțeste o cunoștință profundată a dreptului bisericii răsăritene și cu deosebire a instituțiilor bisericești din celelalte țări locuite de Români (studiul a fost tipărit întâiu în Unirea, an. IV. 1894., Blaj, pag. 238. și urm., apoi separat la anul 1895) — ceea ce nu este un lucru ușor, după ce e cunoscut, cât de săracă e literatura noastră cu privire la obiectul acesta și în celelalte țări locuite de Români. — În sinul bisericii greco-orientale românești nu ne este cunoscut ceva op iuridico-canonic de valoare, afară de Compendiul de drept canonic de Șaguna și încă vreo câteva scrieri mai mici, cari pe lângă aceea, că sunt foarte neperfecte, în multe privințe sunt și arbitrare, iară din vechiul regat un: „Curs de drept bisericesc“ tradus, foarte rău de Silvestru Bălănescu episcopul Hușilor. — La pag. 102, vorbind despre tratatul lui Șaguna despre „sinoadele protopopești sau protopresbiteriali“ (Compendiu, pag. 377), observă Grama: „... se va mira (fieciine), cum a putut un bărbat serios să deie la lumină, sub titlul de drept oriental, niște lucruri așa de neadevurate“. — Cfr. și pag. 56, 58, 59, 61, și Arhiv für A. kath. Kirchenrecht, tomul XIV. pag. 139. — Nu înzădar congresul preoțimii din mitropolia Românilor ortodocși din Ardeal, Banat, Crișana și Maramureș, a constatat în primul său congres „necesitatea de a se constitui o comisiune de specialiști în ale dreptului canonic oriental“. — Cfr. Analele ta Asociației „Andrei Șaguna“. — Actele primului congres în Sibiu, 1919, pag. 12.

gele. Mor liniștit. Știu jertfa și eu cu bucurie o dau..." Iar miresei sale îi adresează următoarele vorbe: „Dumnezeu primește jertfa oferită de mine... Imi vărs sângele, ca să mărturisesc credința în Atotputernicul... Peste puțin și nu voi mai fi... Sânt în mâinile lui Dumnezeu”.

Cu câteva minute înainte de restignire scrie: „Trupul acesta împiedecă să se ridice în eternitate... Sufletul dorește fericirea, aceea fericire care suplinește adâncimea, pe care o lasă după sine viața materială... Cearcă viața supranaturală. Pentru aceea nu-i e frică de moarte, ci mai mult, se bucură, când se apropie”.

Pe urmă îngenunche și se roagă cu rozarul în mână, însemnând în cele din urmă pe hârtie: „Mor pentru Dumnezeu”.

Și moare pe Cruce în Vinerea Mare a anului 1927. Moare pe Cruce... Maritorii de azi i-și șterg ochii... Nu voiesc să creadă, parca visează! Și dacă ne gândim, că despre acestea lumea nu știe aproape nimic! Pentru că azi nu e permis să se știe, dacă cineva moare pe cruce pentru sfânta credință.

Fraților! Dacă aveți inimă spaneți la toată istoria aceasta, ca să se știe ce se întâmplă azi în Mexico, în veacul al XX-lea, în numele civilizației!

Sărbătoarea voinicilor. Prin muncă stăruitoare și fără șgomot, de săptămâni întregi, prefectul județului Târnava-mică, d. Dr. *Zaharie Boilă*, a reușit să formeze cele dintâi cete de „voinici” din țară. Constituirea lor solemnă a avut loc Dumineca trecută, la Blaj, în cadrul unor serbări impunătoare.

Cu soare cald și senin, în sunete de fanfare răsunătoare și cântări naționale, au intrat, pe toate străzile Blajului, cete de voinici mândri de pe Secaș și Târnave, îmbrăcați de sărbătoare. Unele sate din jur au venit cu mic cu mare să vadă serbarea. În corp compact s-au prezentat voluntarii din județ, conduși de d. pretore Dr. Augustin Frățilă. Șir lung de automobile, cum de mult nu s'au mai văzut la noi, a adus oaspeți distinși din Cluj, Aiud, Turda, Sibiu și alte părți: d. Dr. R. Boila, vpreș. Senatului, d. vpreședinte al Camerii Dr.

Hațegan, dna Vaida, prefecți, parlamentari, gazetari, studenți ș. a.

La ceasurile două au sosit în gara împodobită și au fost primiți de lume multă și însuflețită dnii miniștri *Aurel Vlad* și *Voicu Nițescu*. În numele orașului le-a spus bun soșit d. Dr. Gh. Borșan, iar în numele I. P. S. Sale pâr. mitropolit Vasile i-a întâmpinat pâr. vicar Dr. Ambrosiu Cheșianu.

Pădurea de *steaguri tricolore*, 120 la număr, a fost binecuvântată apoi și stropită cu apă sfințită în fața catedralei, în mijlocul unei mări de capete, după ce mai întâiu d. prefect a tâlcuit rostul acestor organizațiuni. Pâr. senator *Dr. Macaveiu* a subliniat caracterul patriotic al mișcării, pentru care biserica dă cu dragă inimă binecuvântare, iar d. ministru *Vlad* a aprins inimile voinicilor pentru chie-marea lor de plivitori credincioși ai neghinei ce strică holda neamului românesc.

În cortegiu impunător a trecut apoi *toată mulțimea pe „Câmpul Libertății”*. După însuflețita, cuvântare a prof. *Augustin Popa*, voinicii au depus jurământ. După ce d. ministru *Voicu Nițescu*, cu vorbă caldă și limpede, le-a legat de inimă înalta lor menire, alți oratori: deputații *Sotirescu* și *Jelneriu* și prefectul Clujului *Dr. Adam Popa* au salutat cu multă căldură noua organizație.

Seara o *masă comună* oferită de pâr. mitropolit în cinstea înalților oaspeți, cu mâncări și toasturi alese, a încheiat ziua de frumoasă înălțare sufletească.

Dacă va fi și continuarea așa de bună, cum a fost acest început avântat, făuritorii acestei zile vor avea marea cinste și marea mângâiere de-a fi pus o solidă piatră la trăinicia neamului nostru.

Știri mărunte

Personale. P. Ven. Ordinariat arhidiecezan a numit de pâr. *Ioan Mocan* administrator parohial la Sânmărghita, iar pe pâr. *Virgil Moldovan* adm. parohial la Mesteacă.

Un jubileu preoțesc. Vrednicul protopop al Aradului, pâr. *Iosif Pop* a împlinit la 14 Aprilie c. 25 ani de preoție cinstită și pusă cu tot devotamentul în serviciul lui Dumnezeu și a credincioșilor săi, cari au ținut să-l serbătorească din prilejul acesta. În corpore — și era impunător acest corp al atâtor intelectuali (ingineri, medici, avocați, profesori ș. a.) devotați sfintei noastre biserici — acești credincioși au luat întâiu parte la solemnitatea serviciului liturgic pontificat, cu mare sobor preoțesc, de protopopul jubilent, iar după omagiile și urările ce i-au adus au aranjat în cinstea serbătoritului un mare banchet, la care s'au rostit multe cuvinte pline de iubire și însuflețire. În afară de mângâierea adusă preotului jubilent, serbătorirea aceasta a contribuit mult și la întărirea alipirii credincioșilor noștri arădani de biserica glorioasă a Romei.

Tereza Neumann și un congres medical olandez. Fenomenul miraculos din Konnersreuth, unde fata Tereza Neumann trece în fiecare zi de Vineri peste durerile, împreunate cu efuziune de sânge, de pe cruce ale Mântuitorului, preocupă de ani de zile în cel mai înalt grad cercurile științifice ale Europei și chiar ale lumii întregi. Acum de curând cazul a fost pus în discuția unui congres regnicolar din Rotterdam (Olanda), în care s'au făcut mai multe referate asupra stărilor acestei fete, concludând în unanimitate că în cazul dat nu este și nu poate fi vorba de nici o înșelăciune, dar în aceeași vreme, că cele ce se petrec cu Tereza Neumann nu pot fi explicate, după starea de azi a științei medicale, din cauze naturale, reclamând ele intervenția unor puteri supranaturale.

Locale. Dumineca viitoare, a Orbului, va predica în catedrală pâr. *Nicolae Popp*, profesor la școala normală de băieți.

— Numărul dela 22 Aprilie c. (88) al »Monitorului Oficial« publică decretul de dizolvare a fostului Consiliu comunal, datat din 19 Aprilie c. în care se înșiră vinile stabilite de inspectorul general administrativ V. H. Starrak. În baza acestora ministerul de interne constată că administrația comunală s'a făcut fraudulos și cu rea credință, ceea ce poate să ducă pe membrii fostului consiliu și în fața parchetului.

Garpollas (*Γκαρπολλας*), care a lăsat afară întregirile lui Teodoret, adaose injurioase bisericii catolice, pe cari le relevează nu numai I. B. Pitra,³⁾ Ioan Rațiu,⁴⁾ Vasile Suciu⁵⁾ și alții, ci și însuși patriarhul, care a aprobat edițiunea primă; Neobit Scriban i-a ajutat numai lui V. Costachi și a scris un cuvânt înainte la Pidalionul românesc. Tot aici la 6° observăm, că nu Pavel „Rosa”, ci *Roșca* a publicat Mărturisirea ortodoxă a bisericii cat. și apostolice de Răsărit, iar la 7°, că nu Ioan Mihălcescu a tradus Dreptul bisericesc oriental alui N. Milaș (București, 1915), ci Dim. I. Cornilescu. Mihălcescu a revăzut numai traducerea.

La pag. 639, 4° observăm, că Compendiul de teologie dogmatică nu Iacob, ci *Iuliu Olariu* l-a scris. Tot aici la nota 1: Tot el a scris Explicarea psalmilor din Orologiu, Caransebeș, 1901, iar la nota 2: Aici amintim și teza de licență în teologie alui Ioan Popescu, Căsătoria, București, 1890.⁶⁾ Mai întregim apoi la

³⁾ I. B. Pitra, Des canons et des collections canoniques de l'Église gréque, d'après l'édition de M. G. A. Rhalli, Paris (A. Durand), 1858. pag. 22. și 28. *Acelaș*, Juris ecclesiastici Graecorum historia et monumenta, tom. I. Romae. 1864 (typis collegii Urbani) pag. IX.

⁴⁾ Ioan Rațiu, Instituțiunile dreptului bisericesc, Blaj, 1877, pag. 160.

⁵⁾ Vasile Suciu, Teologia dogmatică fundamentală, vol. II: Tradițiunea și Biserica, Blaj, 1907, paginile 192, 293, 336—340 ș. a.

⁶⁾ Despre care vezi: Demetriu Radu, în „Revista

1° în text: *A. Șaguna*, Elementele dreptului canonic al bisericii dreptcredincioase răsăritene Sibiu, 1854; *acelaș*: Cunoștințe folositoare despre trebile căsătoriilor, Sibiu, 1854; *acelaș*: Antorismos⁷⁾ Sibiu, 1861; *acelaș*: Enchiridion, adică carte manuală de canoane... cu comentarii, Sibiu 1871.⁸⁾

La pag. 640: Vasile Pocitan, Rudenia și afinitatea ca impediment la căsătorie, în Dreptul Român, Roman și Bisericesc. Tot aici la 3°: D. I. Boroianu, Dreptul bisericesc (compendiu), Craiova, 1903, și Chestiuni de drept bisericesc, București, 1905; iar la 4° Mariu Theo-

Catolică, an. IV. Baia-mare, 1890. pag. 61—66 și 127—130, — și Felician Bran, în „Cultura Creștină”, an. I. Blaj, 1911, pag. 408—409.

⁷⁾ Despre care vezi: A. Grama și A. Bunea, Cestiuni din dreptul și istoria bisericii românești unite. Partea I. Blaj, 1893, pag. 146., cfr. și pag. 147 și 155. Iar despre: Compendiu de dreptul canonic, v. Grama-Bunea, Cestiuni, Partea I., pag. 238, 410, etc.; Grama, Instituțiunile calvinești șcl. pag. 322; V. Suciu, Teologia Dogmatică fundamentală, vol. II, Blaj, 1907, pag. 77—78.

⁸⁾ Cuprinde mai întâiu textul canoanelor și sub fiecare canon un comentariu mai scurt sau mai lung, în cea mai mare parte cu caracter subiectiv și uneori chiar arbitrar. Cfr. Fried. H. Vering, Lehrbuch des kath. orient. und prot. Kirchenrechts, II Aufl., Freiburg im Breisgau, pag. 54; Const. Popovici iun., Fântânile și codicii, citat mai sus pag. 117; N. Milaș, op. cit. p. 157 și 163. A. Grama, în „Unirea” an. III, 1893 pag. 238, col. II; *Acelaș*, în Cestiuni șcl. partea I. pag. 154—155; A. Bunea, în Autonomie, etc., pag. 380.

dorian nu a scris Dreptul Canonic oriental. ci sub acest titlu a edat, cu adnotațiuni și comentarii, *Pidalionul*, vol. I. București, 1905; v. II. ib. 1906, vol. III, ib. 1907. Mai apoi episcopul Silvestru Bălănescu a tradus opul lui I. S. Berdnikov: Curs de drept bisericesc, București, 1892. — Episcopul Melchisedec, Studiu despre ierarhia și instituțiunea sinodală, București, 1883. — Constantin Popovici iun., Fântânile și Codicii dreptului bisericesc ortodox, Cernăuți 1886. — Nicolae Popovici, Manual de drept bisericesc ortodox oriental... vol. I, partea I și II, Arad, 1926.

Tot aici sunt de amintit unele scrieri referitoare la Statutul organic al bisericii gr.-or. române din fosta Ungaria și Transilvania (textul original stabilit de congresul național bisericesc s'a publicat în „Protocolul congresului naț.-bis. rom. de religiunea gr. or. din 1868”, Sibiu), — ca Gh. Tulbure, Statutul organic (în: Telegraful Român, Sibiu, 1909, Nrii 65—66). I. Lupaș, Interpretarea §§-ilor 18 40, 80, 88 și 150 din Statutul organic, Sibiu, 1914; I. Mateiu, Cercetări privitoare la Constituția Bisericii ortodoxe din Ardeal, Cluj, 1922; Gh. Ciuhandu, Inapoi la apostolie, sau porțițele canonice ale Statutului organic, Arad, 1924; I. Preda, Constituția bisericii gr. ort. române din Ungaria și Transilvania, sau Statutul organic comentat și cu concluzele și normele referitoare întregit, Sibiu, 1914, șcl. — Apoi cele referitoare la organizarea și unificarea bisericii ort. române

Dintre lucrurile mai grave găsite în sarcina fostului consiliu însemnăm și noi următoarele: 1. Sofiei unuia dintre foștii consilieri comunali (C. Schieszl) i-s'a dat, pentru arenda derizorie de 18,000 Lei pe an, dreptul exclusiv de a instala un depozit modern de benzină pe timp de 25 ani. 2. Chestiunea refacerii asfaltului și alte lucrări edilitare au cauzat orașului pagube de circa 95,000 Lei. 3. Fostului primar i-s'au aprobat, în mod ilegal, 55,000 Lei, drept cheltueli de deplasare la București. 4. Lucrările de reparație a spitalului, cele ale conductei de apă dela »Șipotul Crăiesii« ș. a. s'au făcut în mod ilegal, cu încunjurarea ori nesocotirea licitației publice, cauzând prin aceasta pagube însemnate orașului. — Prin acestea și alte lucruri similare, fostul consiliu s'a dovedit nevrednic să mai conducă afacerile orașului și sperăm că această lecție va deschide ochii concetățenilor noștri cu ocaziunea nouilor alegeri din Iunie.

— Spre a putea adăposti pe viitor mai bine școala normală de băieți, P. Ven. Consistor a hotărât ca pe locul fundațiunii I. M. Moldovan (vis a vis de fântâna Lupan) să clădească un nou edificiu de mărime potrivită. În felul acesta, edificiul numit »Atelierele Orfelinului« va adăposti în anul școlar proximo singur școala de arte și meserii, deschisă anul acesta.

Pentru serbările Unirii. Comitetul de organizare a serbărilor unirii din Alba-Iulia ne cere publicarea următoarelor șire: »Ceice doresc a participa la serbările Unirii în Alba-Iulia sunt rugați a se anunța, cel mai târziu până la 10 Maiu 1929, la Dr. Ștefan Pop, preș. comisiunii de încartuire, indicând numărul și profesiunea persoanelor, pentru a li-se rezerva

(N. Dobrescu, I. Mateiu, I. Lupaș, Gh. Ciuhandu, Gr. Comșa, M. Cristea, Agafon Otmenedec, D. Simionescu, V. Moldovan, V. Șesan, I. Gh. Savin, A. Lapedatu, L. Triteanu, P. Gârboviceanu, ș. a.), precum și: Colecțiune de legi, regulamente, acte, deciziuni, circulare, instrucțiuni, formulare și programe privitoare la biserică, culte, cler etc. (1866—15 Aug. 1916) de Ch. C. Costescu București, 1916. *Acelaș*, Legea și statutul pentru organizarea bisericii ortodoxe române din 6 Maiu 1925. București, 1925. S'ar mai putea menționa unele scrieri ale lui M. Dregici, Nic. Cotlarciuc,⁹⁾ I. Mateiu V. Șesan,¹⁰⁾ V. Găina, M. Theodorian, N. Milaș—S. Dragomir: despre hirotonie ca piedecă pentru căsătorie ș. a.

In tratatul al III-lea (pag. 641—691), autorul ne dă *isvoarele teologiei greco-rusești*. Ni-se vorbește aici despre izvorul dublu al revelațiunii divine conform învățaturii bisericii greco-rusești, despre unicul izvor admis mai înainte, despre canonul sf. Scripturi;¹¹⁾ apoi despre isvoarele tradițiunii divine, iar în apendice: despre cultul lui Fotie în biserică greco-rusească.

La capăt se dă (pag. 693—712) un exact indice alfabetic al numelor mai principale, iar pe pag. 713—727 găsim indicele analitic al lucrurilor tratate.

Expunerea pretutindeni e clară, totdeauna documentată; limba ușoară, curgătoare.

⁹⁾ Mai ales în Arhiv für kath. Kirchenrechts, ca de ex. în tomul LIX. pag. 203 și urm: D. Stifterrecht in der morgenländischen Kirche.

¹⁰⁾ Kirche und Staat im römisch-byzantinischen Reiche seit Konstantin dem Grossen bis zum Falle Konstantinopels, I. Cernăuți, 1911.

¹¹⁾ Inspirațiunea a fost admisă mai de mult de biserică rusească. Dela secolul VIII se respingee inspirațiunea cărților deuterocanonice ale Testamentului vechiu și sub influența rusească, dela acest timp, și mulți teologi greci neagă, ori dubitează, despre inspirațiunea acelor cărți.

cvartire potrivite. De asemenea să se arate timpul sosirii».

O conferență internațională pentru radiofonie. În zilele dela 4—13 Aprilie c. s'a ținut, la Praga, o conferență internațională pentru radiofonie, la care au participat 27 state din Europa, România fiind reprezentată prin d. I. Constantinescu, directorul exploatații telegrafice și telefonice. Chestiunea de căpetenie care a preocupat pe congresiști a fost repartitia lungimii undelor de radio-difuziune pentru statele europene. României i-s'au acordat 3 lungimi de undă: 394 metri, 226 și 211 metri, rămânând ca în cazul ca țara noastră ar cere o mai mare lungime de undă, să se găsească o soluție multumitoare. Deocamdată, prin postul său din București, România va emite pe lungimea de 394 m. rămânând ca celelalte să fie întrebunțate la alte posturi de emisiune — Proxima conferență se va ținea în Septembrie, la Haga.

† **Pătr. Iuliu Graur**, preot deficient în Poarta (arhidieceză), s'a stins la 16 Aprilie c. în anul 80 al vieții și 50 al preoției sale cinșite. — Odihnească în pace!

Curs de apicultură. În comuna Lisa (jud. Făgăraș) se vor ținea și în vara acestui an două cursuri de apicultură la stupina preotului Alexandru Popa și anume dela 2—7 și dela 9—14 Iulie. Cei primiți la aceste cursuri vor beneficia dela minister de o subvenție de câte 80 Lei pe zi. Inscriserile se fac la preotul conducător al cursurilor.

Telefonul „Unirii“

Dr. B. Cluj. Aveți dreptate. Ieșirile presei liberale și liberaloide contra I. Preasfinției Sale pâr mitropolit Vasile, în legătură cu serbările din Dumineca trecută, sunt în adevăr atât de puțin onorabile, încât nu se poate să nu provoace scârbă chiar și la membri de bună credință ai partidelor proprii. Socotim deci, ca nu e necesar să le dăm o atențiune prea mare. Totuși vom mai reveni poate.

„Ordinea“. București. Tare trebuie să Vă fi durut mișcarea inofensivă de „voinică“, pornită, Dumineca trecută, aici la Blaj, pentruca să Vă permiteți insultele mincinoase ce aduceți I. P. S. S. mitropolit al Blajului, în numărul DV. dela 26 Aprilie c. Adecă vin la Blaj 2 miniștri ai țării și dintre aceștia unul este ministru al cultelor și dacă mitropolitul Blajului — riguros consecvent atitudinii ce-a avut în cazuri similare cu miniștri oricărui partid dela putere — se simte dator să dea un banchet în onoarea lor, înseamnă, după adorabila logică a faimosului DVoastră M. B., că „acest popă (sic!)... care a stat până acum într'o cușcă, mai mult, ori mai puțin ascunsă, de sufleur, și care... conduce de fapt, de zece ani, politica partidului național, pe care I. Maniu o dirijează numai de formă, s'a hotărât să iasă la iveală... să se coboare în scenă... să amestece biserică în arena politică“. Dar cât despre rolul ce atribuiți mitropolitului din Blaj în conducerea partidului național, suntem absolut siguri, că nici DV. nu-l credeți. Iar în ce privește „coborirea în scenă“ din Dumineca trecută, fie-ne permis a Vă spune că este o minciună patentă și dacă veți afla, că preotul Albu, care a luat, pe „câmpia libertății“, jurământul „voinicilor“ este un preot ortodox, venit anume în acest scop dela Dumbrăveni — unde, pe cât știm, face chiar pe profesorul de religie ortodoxă —, Vă veți, rușina, poate și DVoastră de gafa comisă prin înfățișarea pâr. mitropolit Vasile, din acest prilej, drept „uneltitor contra bisericii predominante în stat“. Iar, dacă nu ar fi cazul, cu atât mai rușinos... pentru DVoastră.

M. București. Suntem și noi foarte curioși de atitudinea ce va lua societatea femeilor ortodoxe, ale cărei „ceaiuri dansante“ se prezintă, în raportul despre prostituție al consiliului sanitar din capitală, precum urmează: „Câtă vreme societățile ortodoxe se vor ocupa de ceaiuri dansante, unde se exhibează goliciunea fizică și morală, nu vom avea lume la biserică“. Chestia este dintre cele mai grave și astfel nu ne lăchăpuim, că conducerea societății — în frunte cu principesa Alexandra Cantacuzino, având drept ajutor specialist în ortodoxie pe d. Tudor dela „Națiunea Dominantă“ —, ar putea să nu iee o atitudine în cauză. S'o așteptăm deci.

P. Fărău. Spre a putea face în foaie apelul dorit pentru parohia DV. vă rugăm să ne arătați mai amănunțit temeiul în baza căruia Vă socotiți îndreptățiți de a cere, în această formă, obolul celor cari ar putea să Vi-l dea. Altfel nu merge. — Suma colectată pentru „tipografie“ se va publica mai târziu, odată cu alte contribuiri.

Oficiul parohial. Spini. Chităm primirea sumei de Lei 200, abonament pe anul curent.

D. Scăiuș. Confirmăm primirea abonamentului pe 1929.

R. Crăiești. Confirmăm primirea sumei de L. 200.

Citiți și răspândiți: „UNIREA“

FLEGLER

Intreprindere de tapetărie și zugrăvire artistică

Cluj, str. I. Rațiu

Zugrav modern de odăi. Specialități de tapetărie, asortiment din cele mai bogate

Intreprinde renovări, în stil de biserici castele; văpsiri de edificii și mobile, precum și lustruiri de email.

Execută, pe răspundere, stârpări de insecte

Devize gratuite! — Comande din provincie și aranjează în condițiile cele mai favorabile

Vasile Hoza

Magazin de ornate bisericesti. Vestimente din cele mai bune stoffe.

Prapori de mătase din Damasc. Candelabre din bronz, cuia de 6 până la 24 lumini. Potir, candelnițe, picside, epitrafire.

Fabrica de clopote

Turnătorie de fontă și metal. La comandă fabrică clopote orice mărime din cel mai bun material cu garanție de 5 ani și se află în depozit dela 10—500 kg. Prețurile cele mai solide.

Vasile Hoza

Sibiu, Piața Prințul Carol Nr 6

Antoniu Zeiler

pictor academic

execută

ICONOSTASE

și orice altă pictură

pentru bisericii românești

□ Atelier fondat în 1903 □

BLAJ, județul Târnava-mică